

การเสริมสร้างธรรมาภิบาล ในการบริหารจัดการประเทศสู่ความยั่งยืน¹

การสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นกับการบริหารจัดการประเทศมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะธรรมาภิบาลจะเป็นปัจจัยเสริมให้การปกครองในระบบประชาธิปไตยให้มีลักษณะเปิด ประชาชนมีเสรีภาพ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง เกิดกระบวนการรวมตัวของประชาชน/ประชาสังคม และสร้างค่านิยมใหม่ๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่สร้างความเป็น ธรรม สุขสันต์ในสังคม สร้างภูมิคุ้มกันให้สังคมไทยมีความแข็งแกร่ง พร้อมรับกับกระแสการ เปลี่ยนแปลงและการแข่งขันในเวทีโลก เป็นการวางรากฐานสังคมไทยไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ความสำคัญของธรรมาภิบาล

“ธรรมาภิบาล” มีบทบาทความสัมพันธ์ ที่เชื่อมโยงโดยตรงกับความเป็นประชาธิปไตย โดยมีผลการศึกษาที่บ่งชี้และยอมรับในระดับ สากลว่า ประเทศที่มีการบริหารการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคงและมีเสถียรภาพ เพิ่มขึ้น จะเสริมสร้างให้ธรรมาภิบาลเพิ่มขึ้นถึง ๓ เท่า และยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ของประเทศให้เพิ่มสูงขึ้นอย่างยั่งยืน

เนื่องจากผลการพัฒนาเศรษฐกิจที่สูง ขึ้นส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและ กระบวนการทางสังคม โดยการก่อให้เกิดชนชั้น กลางที่มีการศึกษาและมีอิสระทางเศรษฐกิจ จำนวนมากพอที่จะเป็นฐานของประชาธิปไตย เกิดการตื่นตัวในสิทธิ หน้าที่ ในขณะที่เดียวกัน การพัฒนาเศรษฐกิจในระบบเปิด เกิดค่านิยม ใหม่ๆ และเกิดการหมุนเวียนของข่าวสารและ ทุนแบบเปิดจะทำให้การบริหารประเทศต้องคำนึง

ถึงประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ การประพฤติปฏิบัติ ที่ไม่ถูกต้องดีงามของผู้บริหารและผู้นำจะไม่ได้ รับการยอมรับและถูกคัดค้านจากคนส่วนใหญ่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะเป็นรากฐานให้ ประชาธิปไตยยืนยาว

หลักการในการบริหารจัดการประเทศ อย่างมีธรรมาภิบาล

การบริหารจัดการประเทศ เพื่อสร้าง ประเทศไทยให้สันติสุขอย่างยั่งยืนนั้น จะต้องตั้ง อยู่บนพื้นฐานที่มั่นคงเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ในสังคม รวมถึงผู้ด้อยโอกาส และผู้ยากจน มี กระบวนการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ที่เป็นธรรม ต่อคนในสังคม มีการจัดการระบบเศรษฐกิจที่ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ลดการผูกขาด ดังนั้น ระบบการบริหารจัดการประเทศต้องคำนึงถึง

❖ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนใน การบริหารจัดการประเทศ (Participation)

โดยต้องเป็นกระบวนการเปิดให้ภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน ภาคประชาสังคม หรือภาคประชาชนมี ส่วนร่วมผนึกกำลังขับเคลื่อนสังคมร่วมกัน

❖ ความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจ (Transparency) เพื่อป้องกันการทุจริตและบิดเบือน ผลประโยชน์ของภาคส่วนอื่นๆ ไปเป็นของภาค ส่วนตัวเองทำไม่ได้ หรือทำได้ยากขึ้น

❖ ความรับผิดชอบ (Accountability) ของภาคส่วนต่างๆ ที่มีบทบาทในการบริหาร จัดการประเทศที่มีผลต่อการตัดสินใจดำเนินการ หรือไม่ดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการ พร้อมรับการตรวจสอบ การวิพากษ์วิจารณ์ และ การชี้แจงตอบคำถามให้สาธารณชนได้รับทราบ รับรู้ร่วมกัน

❖ การมีกฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน (Fair legal framework and Predictability) เนื่องจากกฎหมายในบริบทของการพัฒนาประเทศ จะเป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรในสังคม โดยการจัดสรร “สิทธิ” หรือประโยชน์ให้กับ บุคคล หรือกลุ่มต่างๆ

❖ การส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย ให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้ เรียนรู้และยอมรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายและ ยึดมั่นในสิทธิเสรีภาพ การเคารพความเสมอภาค การเชื่อในนิติธรรมหรือกฎหมาย และการฟัง เสียงคนส่วนใหญ่โดยคุ้มครองคนส่วนน้อย

ทิศทางและแนวทางการพัฒนา

สำหรับทิศทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาล ในระยะยาวอีก ๑๐ - ๑๕ ปีข้างหน้า นั้น จะต้อง มุ่งพัฒนาในขั้นตอนสร้างความสมดุล เท่าเทียม และเป็นธรรม ความหลากหลายในสังคม ทั้ง ในเชิงความคิด วัฒนธรรม และประเพณี โดย มีแนวทางการพัฒนาหลัก ดังนี้

❖ สร้างภาคราชการที่มีประสิทธิภาพ ลดการบังคับ ควบคุม คำนึงถึงความต้องการของ ประชาชน และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา ด้วยการปรับบทบาทโครงสร้างและกลไกการ บริหารจัดการภาครัฐทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยมีแนวทางที่สำคัญ คือ ภาครัฐต้องปรับบทบาท จากผู้ดำเนินงานเองไปสู่ การอำนวยความสะดวก และกระจายอำนาจการ ตัดสินใจให้ชุมชน ท้องถิ่นมากขึ้น ตลอดจนพัฒนา ระบบราชการทั้งส่วนกลางและภูมิภาคให้มี สมรรถนะสูงและปรับโครงสร้างระบบบริหาร ราชการให้คล่องตัว

นอกจากนี้ยังต้องมีการกระจายอำนาจ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสามารถ

รับผิดชอบในการจัดบริการสาธารณะ ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง รวมทั้งให้มีการปรับโครงสร้าง กลไกและกระบวนการจัดสรรทรัพยากร เพื่อเพิ่มบทบาทของภูมิภาคและท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะให้ตรงกับสภาพปัญหา และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น

❖ **เพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน/ประชาสังคมในการบริหารจัดการประเทศ** โดยให้ประชาชนเข้าถึงอำนาจการตัดสินใจตามหลักการธรรมาภิบาลในการพัฒนาประเทศเพื่อสร้างความเป็นธรรม สร้างความสมดุล และเข้าไปมีบทบาทในกระบวนการตรวจสอบภาครัฐให้โปร่งใสและลดการทุจริตประพฤติมิชอบในภาคราชการ

ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับและการไว้วางใจกัน โดยการสร้างโอกาสและปรับกระบวนการให้ภาคีภาคประชาชน/ประชาสังคมมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนาประเทศทุกระดับ

รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งให้ประชาสังคมและเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการประเทศมากขึ้น เพื่อถ่วงดุลอำนาจภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนที่มีบทบาทสูงในขณะนี้ ตลอดจนพัฒนาและสนับสนุนกลไกที่ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาคอขวดอย่างสันติวิธี และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลไกตรวจสอบสาธารณะ โดยเฉพาะภาคประชาชน/ประชาสังคม สื่อ นักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

❖ **ส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต และมีธรรมาภิบาล** โดยจัดให้มีกฎ ระเบียบ และสร้างแรงจูงใจให้ธุรกิจเอกชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เข้าร่วมในกระบวนการ “บรรษัทภิบาล” เพิ่มมากขึ้น โดยกำหนดมาตรการส่งเสริมให้ผู้ลงทุนรายย่อยมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารธุรกิจ มีมาตรการส่งเสริมกรรมการและผู้บริหารรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ และผู้บริโภคมากขึ้น ส่งเสริมสถาบันวิชาชีพให้มีบทบาทในการสร้างธรรมาภิบาล และรณรงค์สร้างความรู้ความ

เข้าใจให้ธุรกิจเอกชน ผู้บริหาร/กรรมการ ผู้ถือหุ้น ตลอดจนประชาชนทั่วไป รู้ถึงประโยชน์ในการ “กำกับดูแลธุรกิจที่ดี”

❖ **เสริมสร้างการเมืองที่โปร่งใสและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย** โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ส่งเสริมการเมืองให้โปร่งใส สุจริตและชอบธรรมในการใช้อำนาจ โดยให้ทุกภาคส่วนของสังคมร่วมกันกำหนดมาตรฐาน คุณธรรม และจริยธรรมของนักการเมือง และยึดถือปฏิบัติ รวมทั้งเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคมไทย โดยเร่งสร้างกระบวนการเรียนรู้ ปลุกฝังจิตสำนึก อุดมการณ์ ค่านิยม วัฒนธรรมประชาธิปไตยให้กับประชาชนทุกกลุ่มอย่างแท้จริงและต่อเนื่อง ส่งเสริมผู้นำในสังคมทุกระดับยึดวัฒนธรรมประชาธิปไตยและหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม

รวมทั้งให้มีการวางรากฐานกระบวนการประชาธิปไตยทางตรงแบบมีส่วนร่วมของภาคประชาชนให้มากขึ้น โดยการขยายความคุ้มครอง ขยายสิทธิเสรีภาพ พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบ เสรีภาพและเสมอภาคในทุกระดับ ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพกลไกและกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและการเมืองให้เข้มแข็ง มีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง

สรุป

การส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการประเทศที่ดีขึ้นในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง จะช่วยเสริมให้การปกครองในระบบประชาธิปไตยและการมีเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมมีความแข็งแกร่งยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศมีภูมิคุ้มกัน มีการพัฒนาที่เป็นธรรม มีกระบวนการรับฟังและตรวจสอบการบริหารจัดการประเทศ มีความโปร่งใส และทำให้สังคมไทยแข็งแกร่ง พร้อมรับกับกระแสการเปลี่ยนแปลงและพร้อมแข่งขันในเวทีโลก ตลอดจนสามารถสร้างความเป็นธรรมในการพัฒนาประเทศในทุกภาคส่วนในสังคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน อันจะเป็นการวางรากฐานสังคมไทยไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนยาวในที่สุด ✦

ซึ่งเป็นคำที่เข้าใจกันได้ง่ายๆ แต่คนมักนำกรอบความคิดของตัวเองที่คิดแต่เรื่องผลประโยชน์ คิดแต่เรื่องการแก่งแย่งชิงดีมาจับ ทำให้มองไม่เห็นหรือคิดว่าเป็นเรื่องนามธรรมไป

“เมื่อพูดถึงความโปร่งใส ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของหลักธรรมาภิบาล จริงๆ เป็นข้อย่อยข้อหนึ่งในศีลห้า คือข้อมุสา การที่บริษัทเอนรอน (Enron) บริษัทยักษ์ใหญ่ของสหรัฐอเมริกาถูกกล่าวหาว่าแต่งบัญชี ก็มีความหมายตรงๆ อยู่แล้วว่า บริษัทโกหกผู้ถือหุ้น โกหกคนทำงานในบริษัท บริษัททำไปโดยขาดจริยธรรม ทำให้ถูกต้อง ซึ่งอธิบายโดยตัวเองได้ชัดเจนอยู่แล้ว ไม่ใช่จับต้องไม่ได้อย่างที่มักจะคิดกัน

ปัญหาสำคัญอยู่ที่ยังไม่มีการปลูกฝังความคิดเรื่องจริยธรรม เรื่องความดี เรื่องจิตสำนึกกันอย่างถ่องแท้ หลายคนไปยึดแนวทางของต่างประเทศที่สอนเพียงเรื่องผลประโยชน์เป็นที่ตั้งในเบื้องต้นก่อน ผู้คนจึงแย่งชิง เบียดเบียน สร้างความร้าวฉาน โดยมีได้คำนึงถึงว่าประเทศชาติประชาชนจะทุกข์อย่างไร”

นอกจากนี้ การยึดคำว่า ธรรมาภิบาลบนความหมายของจริยธรรมและความดีงามจะเป็นเสมือนเกราะป้องกันเราไม่ให้ข้ามเขตแดนเข้าไปเกี่ยวข้องกับการถูกดำเนินการหรือการลงโทษใดๆ ทางกฎหมาย เพราะถ้ายึดจริยธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต การกระทำผิดกฎหมายก็จะไม่เกิดขึ้น เป็นการตัดไฟแต่ต้นลม แต่ถ้าทำอะไร

โดยไม่นำจริยธรรมมาเป็นกรอบ เมื่อความผิดเกิดขึ้น เท่ากับว่าเราข้ามเส้นกันไปสู่กระบวนการทางกฎหมายที่จะแก้ไขหรือหันหลังกลับไม่ได้ อีกแน่นอน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : ภูมิคุ้มกันของการบริหารจัดการที่ดี

ต้นตอของปัญหาต่างๆ ในปัจจุบัน มากระบวน “ทุนนิยม” ซึ่งเติบโตได้ด้วยการสร้างค่า

สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นิยามที่เรียกว่า "บริโภคนิยม" โดยใช้ "กิเลส" เป็นตัวกระตุ้น โดยผ่านทางเครื่องมือทางการตลาด (marketing) ภายใต้หลักการและแนวคิดที่เรียกว่า "ศาสตร์แห่งพฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer behavior) กระตุ้นให้มนุษย์เกิด กิเลส" หรือความอยากได้ อยากบริโภค ทั้งใน รูป รส กลิ่น เสียง หรือ ความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ ซึ่งปัญหาที่ตามมาคือภาวะ "กิเลส" ครอบงำโลก และค่านิยมที่ผิดๆหลายประการ รวมไปถึงการใช้ทรัพยากรจนเกินกำลังที่ธรรมชาติจะสร้างทดแทนได้ทัน (Over consumption)

"สภาวะการณ์ของโลกปัจจุบัน มนุษย์บริโภคทรัพยากรในอัตราที่เร็วมากเกินกว่าความสามารถในการสร้างทรัพยากรขึ้นมาทดแทนใหม่ถึง ๓ เท่า หรืออีกนัยหนึ่งคือ อัตราการบริโภคของมนุษย์ ต่อ อัตราการสร้างทดแทนของธรรมชาติ เท่ากับ ๓ ต่อ ๑ (มนุษย์บริโภค ๓ ส่วน ธรรมชาติสร้างคืนทดแทนได้แค่ ๑ ส่วน) สุดท้ายตามวิสัยของมนุษย์ เมื่อทรัพยากรของเราเองไม่เพียงพอ ก็เริ่มไปเบียดเบียนเพื่อนบ้าน หรือไปแสวงหามาจากประเทศอื่น บางครั้งก็ต้องก่อสงครามแย่งชิงทรัพยากรกัน"

ปัญหานี้ สามารถแก้ไขได้ด้วยปรัชญา "เศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy)" ที่มุ่งสร้างการบริโภคแบบพอเพียง กล่าวคือ ก่อนจะบริโภค ให้ย่อนมองตรวจสอบศักยภาพของเรา ก่อนว่าทรัพยากรมีให้บริโภคแค่ไหน และอนาคตจะสามารถสร้างทดแทนสิ่งที่บริโภคไปได้แค่ไหน ทางออกที่เหมาะสมคือบริโภค ๑ หน่วย ธรรมชาติสามารถสร้างคืนทดแทนได้ ๑ หน่วยเท่ากัน โดย

ใช้หลักสำคัญคือ การใช้ "ปัญญา" ใช้ "เหตุผล" ในการบริโภค และการตัดสินใจทางเลือก ต้องรู้จัก "พอประมาณ" คือรู้จัก "ตรวจสอบและประเมินศักยภาพ (potential)" ของเราก่อนว่าจะทำอะไร และเมื่อลงมือทำแล้ว ขอให้ "ภูมิคุ้มกัน" เมื่อเกิดปัญหาที่จะสามารถอยู่รอดได้

ที่สำคัญ การร่ำรวยที่ถูกต้องคือ การร่ำรวยอย่างช้าๆแต่ยั่งยืน หรือโตอย่างมั่นคง มีฐานรองรับอย่างแน่นหนา พอรวยแล้วรวยนานๆ ดีกว่าการรวยเร็วแล้วฟองสบู่แตก หรือ รวยแล้วล้มแล้วรวย ช้าๆ ซากๆ ดังนั้น เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นภูมิคุ้มกันต่อเศรษฐกิจฟองสบู่ ประเทศไทยไม่ควรหัวโตแต่กลัมนื้อแขนขาตุลิว ไม่สมประกอบ เป็นการโตแบบฝืนธรรมชาติ หรือขาดดุลยภาพ

ความเป็นธรรม : เป้าหมายของการพัฒนา

การพัฒนาประเทศในระยะต่อไปนั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการ เพื่อสร้างความสมดุล หลักธรรมาภิบาลจะเข้ามามีบทบาทในแผนการพัฒนาประเทศอย่างชัดเจนที่สุดคือเข้ามาสร้าง "ความเป็นธรรม" ให้เกิดขึ้นกับทุกๆ เป้าหมายและทุกๆ เครื่องมือของการพัฒนา

"ถึงเวลาแล้วที่ต้องหยุดมองการพัฒนาในแง่มุมของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Growth) แต่เพียงอย่างเดียว ต้องมองเรื่องของการกระจายรายได้ (Income distribution) ที่เป็นธรรมสำหรับคนทุกกลุ่มด้วย ไม่ใช่มุ่งบริหารจัดการเพื่อให้คนกลุ่มเดียวรวยขึ้น หรือได้ประโยชน์ไม่มากกว่าครึ่งหนึ่งของประโยชน์ทั้งหมด แล้ว

ค่อยแบ่งที่เหลือให้คนส่วนใหญ่มาแย่งกันเอง ถ้าเป็นอย่างนี้ เรียกว่าการบริหารจัดการประเทศขาดความเป็นธรรม หรือขาดธรรมาภิบาลอย่างชัดเจน

สภาพมันต้องกล้าเสนอความจริงต่อสาธารณะ โดยเฉพาะในเรื่องการกระจายรายได้ควบคู่ไปกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนระดับล่างให้มีส่วนแบ่งรายได้ของประเทศหรือได้รับประโยชน์จากการพัฒนามากยิ่งขึ้น"

การเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้กับระดับตัวบุคคลและชุมชนนั้น ต้องอาศัยการเริ่มต้นสร้างธรรมาภิบาลจากระดับประเทศหรือจากภาครัฐก่อนระดับครอบครัวหรือระดับชุมชนอาจยังให้ความสนใจอยู่น้อยเพราะต้องสนใจเรื่องปากท้อง อย่างไรก็ตามหากจะเริ่มเรื่องธรรมาภิบาลในระดับชุมชนจริง ก็อาจจะเริ่มที่การสร้างธรรมาภิบาลทางการศึกษาก่อน กล่าวคือ กระจายโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาให้ทั่วถึงทั้งในระดับปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะคุณภาพของหลักสูตร คุณภาพของตัวบุคลากร และคุณภาพของอุปกรณ์ ถ้าเริ่มต้นที่ธรรมาภิบาลทางการศึกษาได้ ก็จะเกื้อหนุนการพัฒนา และช่วยสร้างธรรมาภิบาลในเรื่องอื่นๆ ให้กับชุมชนได้มากยิ่งขึ้น

บทสรุป : คุณค่าแห่ง "ธรรมาภิบาล"

การบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ดีที่สุด คือการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทาง โดยต้องดำเนินไปในทางสายกลาง ด้วยกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ มีเหตุผลตามความเป็นจริง มีเป้าหมายคือประโยชน์สุขและความเจริญของส่วนรวม ไม่เบียดเบียนกันและกัน

ดังนั้น จำเป็นต้องส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรม และธรรมาภิบาลกับทุกฝ่าย รวมถึงให้ยึดมั่นในสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งว่า การทำงานใด ๆ ต้องให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา และยึดหลักทศพิธราชธรรม ๑๐ ข้อ โดยเฉพาะการรู้จักให้โดยไม่หวังผลตอบแทน ความซื่อสัตย์สุจริต ความสุภาพอ่อนโยน และการไม่เบียดเบียนกัน อย่างไรก็ตาม หากทุกคนอยู่โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ประมาท และอยู่บนพื้นฐานจริยธรรมคุณธรรม ก็จะส่งผลให้ประเทศชาติดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ✨

ทศธรรม : เครื่องชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีระดับองค์กร*

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยเฉพาะในพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างการบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นในการทำงานของข้าราชการไทย

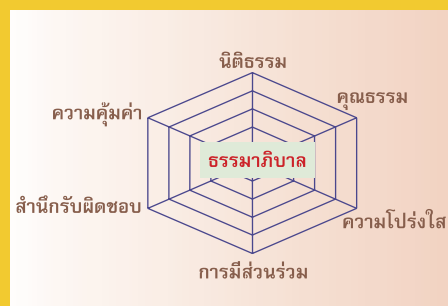
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มอบหมายให้สถาบันพระปกเกล้า ดำเนินการจัดทำดัชนีวัดผลการบริหารจัดการที่ดีขึ้นในปี ๒๕๕๕ และในปี ๒๕๕๘ ได้มีการทบทวนตัวชี้วัดที่มีอยู่เดิม และปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งผลการศึกษา ทำให้ได้ตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งพัฒนาขึ้นภายใต้หลักการบริหารจัดการที่ดี ๑๐ หลัก ที่เรียกว่า “ทศธรรม” และองค์ประกอบของตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีระดับองค์กรดังนี้

หลักการ	องค์ประกอบ
๑. หลักนิติธรรม	๑) การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ๒) ความชอบด้วยกฎหมายทางเนื้อหา ๓) ความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ ๔) หลักไม่มีความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย ๕) การแบ่งแยกอำนาจ ๖) ความอิสระของผู้พิพากษา และ ๗) หลักการผูกพันด้วยกฎหมาย
๒. หลักคุณธรรม	๑) ปลอดจากการทุจริต ๒) ปลอดจากการทำผิดวินัย ๓) ปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยม จรรยาวิชาชีพ และ ๔) ความเป็นกลางของผู้บริหาร
๓. หลักความโปร่งใส	๑) ด้านโครงสร้าง ๒) ด้านการให้โทษ ๓) ด้านการให้ทุน และ ๔) ด้านการเปิดเผยการมีส่วนร่วม
๔. หลักการมีส่วนร่วม	๑) การรับฟังความคิดเห็น ๒) การให้ข้อมูล ๓) การร่วมตัดสินใจ และ ๔) การพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วม
๕. หลักการสำนึกแห่งความรับผิดชอบ	๑) การบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ๒) การมีเป้าหมายที่ชัดเจน ๓) การมีการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน ๔) การมีระบบติดตามประเมินผล และ ๕) การจัดการกับผู้ไม่มีผลงาน ๖) การมีแผนสำรอง
๖. หลักความคุ้มค่า	๑) การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ๒) การประหยัด และ ๓) มีศักยภาพในการแข่งขัน
๗. หลักการจัดการทรัพยากรมนุษย์	๑) การจัดการอย่างบูรณาการ ๒) การติดต่อสื่อสารในองค์กร ๓) บริหารปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่า ๔) สร้างสรรค์และสร้างเสริม ๕) มีการเชื่อมโยงในการทำงาน ๖) มีการพัฒนาความสามารถ ๗) มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ๘) มีระบบคัดเลือกและเลิกจ้างที่เป็นธรรม ๙) สร้างความไว้วางใจในองค์กร และ ๑๐) มีความผูกพันองค์กร
๘. หลักการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	๑) การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ๒) การพัฒนาการเรียนรู้ ๓) การใช้ผลของการเรียนรู้ ๔) การเสริมสร้างความสามารถ ๕) การจัดการความรู้ ๖) การมีเครื่องมือและเทคโนโลยี ๗) มีการสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้
๙. หลักการบริหารจัดการ	๑) มีการวางแผนภูมิการทำงานและทบทวนภารกิจ ๒) สำรวจความสนใจ/ศึกษาความต้องการของประชาชน ๓) มีกลยุทธ์ในการบริหาร ๔) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ๕) ศึกษาวิจัยสถาบัน ๖) คาดคะเนความเสี่ยง ๗) การกระจายอำนาจบริหาร และ ๘) บริการประชาชนไม่ใช่กำกับ
๑๐. หลักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	๑) การที่องค์กรมีการจัดการชุดข้อมูล ๒) องค์กรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปใช้จริง ๓) องค์กรมีการพัฒนาระบบเครือข่ายสารสนเทศ และ ๔) มีการสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างภายในและระหว่างองค์กรอื่นๆ ด้วยกัน

ไอโล่

ยุทธศาสตร์

แผนฯ ๑๐

ธรรมาภิบาล มีประโยชน์อย่างไร

ธรรมาภิบาลเป็นหลักในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบการบริหารจัดการทั้งภาคการเมือง ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ให้มีการดำเนินงานที่มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ สร้างความเป็นธรรม และส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น

นอกจากนั้น ยังช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่หากจะมีขึ้นในอนาคต รวมทั้งเป็นการส่งเสริมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน โดย “ธรรมาภิบาล” มีหลักหรือองค์ประกอบที่สำคัญ ๖ หลัก ได้แก่ หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความเสมอภาค หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า และหลักการมีส่วนร่วม ✨

เกาะติดการประชุมประจำปี ๒๕๕๙ ของ สศช.

สศช.พร้อมเสนอแผนฯ ๑๐

สศช. พร้อมเสนอ “แผนพัฒนาฉบับที่ ๑๐” ต่อที่ประชุมประจำปี ๒๕๕๙ ของ สศช. เพื่อระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนสังคม เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๐ ให้มีความสมบูรณ์ สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

นายสันติ บังอ้อ รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประธานคณะกรรมการจัดประชุมประจำปี ๒๕๕๙ ของ สศช. เปิดเผยว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กำหนดจัดประชุมประจำปี ๒๕๕๙ เรื่อง “แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๐ : สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน” ในวันศุกร์ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี โดยนายกรัฐมนตรี ให้เกียรติเป็นประธานเปิดการประชุม

การประชุมครั้งนี้เป็นการประชุม ๑ วันเต็ม แบ่งออกเป็น ช่วงเช้า เริ่มต้นด้วยการฉายวิดีโอทัศน์เรื่อง “แผนฯ ๑๐ : สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน” ต่อจากนั้นเป็นการกล่าวเปิดการประชุม และแสดงปาฐกถาพิเศษของนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศสู่สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน”

หลังจากนั้นเป็นการนำเสนอเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๐” โดย ดร.อำพน กิตติอำพน เลขาธิการ สศช. และอภิปรายนำโดย นายสุรนนท์ เวชชาชีวะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นายโสมสิทธิ์ ปันเปี่ยมรักษ์ ประธานกรรมการบริหารธนาคารกรุงเทพฯ จำกัด (มหาชน) และ นายปิณฑุ์ พิงบุญ ณ อุทยา ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่วนช่วงบ่าย เป็นประชุมกลุ่มย่อย เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๐ โดยแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่มย่อย ประกอบด้วย

กลุ่มที่ ๑ : การพัฒนาคุณภาพคน และสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพคนไทย ให้มีความรอบรู้คู่คุณธรรม มีสุขภาพที่ดี พร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง เป็นกำลังปัญญาในการพัฒนาประเทศ ให้สามารถก้าวทันโลกได้อย่างมั่นคงและรู้เท่าทัน คนในสังคมไทยอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข รู้และรักษาคุณค่าความเป็นไทย ดำรงชีวิตตามวิถีไทย และได้รับการคุ้มครองสิทธิอย่างเป็นธรรม รวมทั้งมีการเตรียมความพร้อมให้สังคมไทยก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ

กลุ่มที่ ๒ : การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมเป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ โดยสร้างสังคมที่เป็นธรรม คนในชาติได้รับการคุ้มครองทางสังคม มีสิทธิและมีความเสมอภาคในด้านต่างๆ อย่างเท่าเทียม มีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และเชื่อมโยงเครือข่ายการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถดำรงไว้ซึ่งความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย และความหลากหลายทางชีวภาพ นำไปสู่การพึ่งตนเอง และสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชนและการแก้ไขปัญหาความยากจน

กลุ่มที่ ๓ : การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน เป็นการปรับฐานเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันความผันผวนจากสภาพแวดล้อมของเศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์ โดยบริหารเศรษฐกิจมหภาคให้ไม่เสถียรภาพ ลดการพึ่งพาจากภายนอก และพึ่งตนเองให้มากขึ้น เสริมสร้างความเข้มแข็งภาคการผลิต โดยการปรับโครงสร้างการผลิตของสินค้าและบริการที่ผลิตในประเทศให้สูงขึ้น บนฐานความรู้และความเป็นไทย ควบคู่กับการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ พลังงาน พร้อมทั้งบริหารองค์ความรู้ และกลไกที่เกี่ยวข้องอย่างมีคุณภาพ

กลุ่มที่ ๔ : การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการจัดการองค์ความรู้ สร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนมีส่วนร่วม มีระบบคุ้มครองทรัพยากรความหลากหลาย

หลายทางชีวภาพ ส่งเสริมการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพในการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและสุขภาพ บ่มเพาะ และยกระดับวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง ควบคู่ไปกับการส่งเสริมสิทธิชุมชนให้เข้าถึงและจัดการทรัพยากร ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากร ปกป้องฐานทรัพยากร และส่งเสริมการผลิตและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนควบคุมอุตสาหกรรมและกิจกรรมที่ก่อมลพิษ และบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง

กลุ่มที่ ๕ : การเสริมสร้างธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารจัดการประเทศสู่ความยั่งยืน โดยนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการและการพัฒนาในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประเทศ สังคม ชุมชน จนถึงระดับครอบครัว ควบคู่กับการปรับโครงสร้าง บทบาทภารกิจ และระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ที่เน้นการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การปรับกระบวนการตรึงให้ภาครัฐและทุกภาคส่วนมีจิตสำนึกตระหนักในคุณค่าความสำคัญของการใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นพื้นฐานการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการเสริมสร้างพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างแท้จริง

ประธานคณะกรรมการจัดประชุมประจำปี กล่าวในตอนท้ายว่า “การจัดประชุมประจำปีในครั้งนี้ จะเป็นเวทีให้ทุกภาคส่วนของสังคม ประมาณ ๒,๕๐๐ คน ได้มีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ให้เป็นแผนที่ได้รับการยอมรับและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม” ✦